

РШб(2-4к)
К К 17

ТОВАРИИИ КАРШИИ

Игорь Роденко

КОРОТКИЙ ПАСПОРТ КНИГИ

Шифр Рк Ш6(2-4к); К17 Інв. № 2625808

Автор Калачик Т.

Назва Товариш Карий.

Місце, рік видання Х., 1934.

Кіл-ть стор. 70, [1]с

-//- окр. листів _____

-//- ілюстрацій _____

-//- карт _____

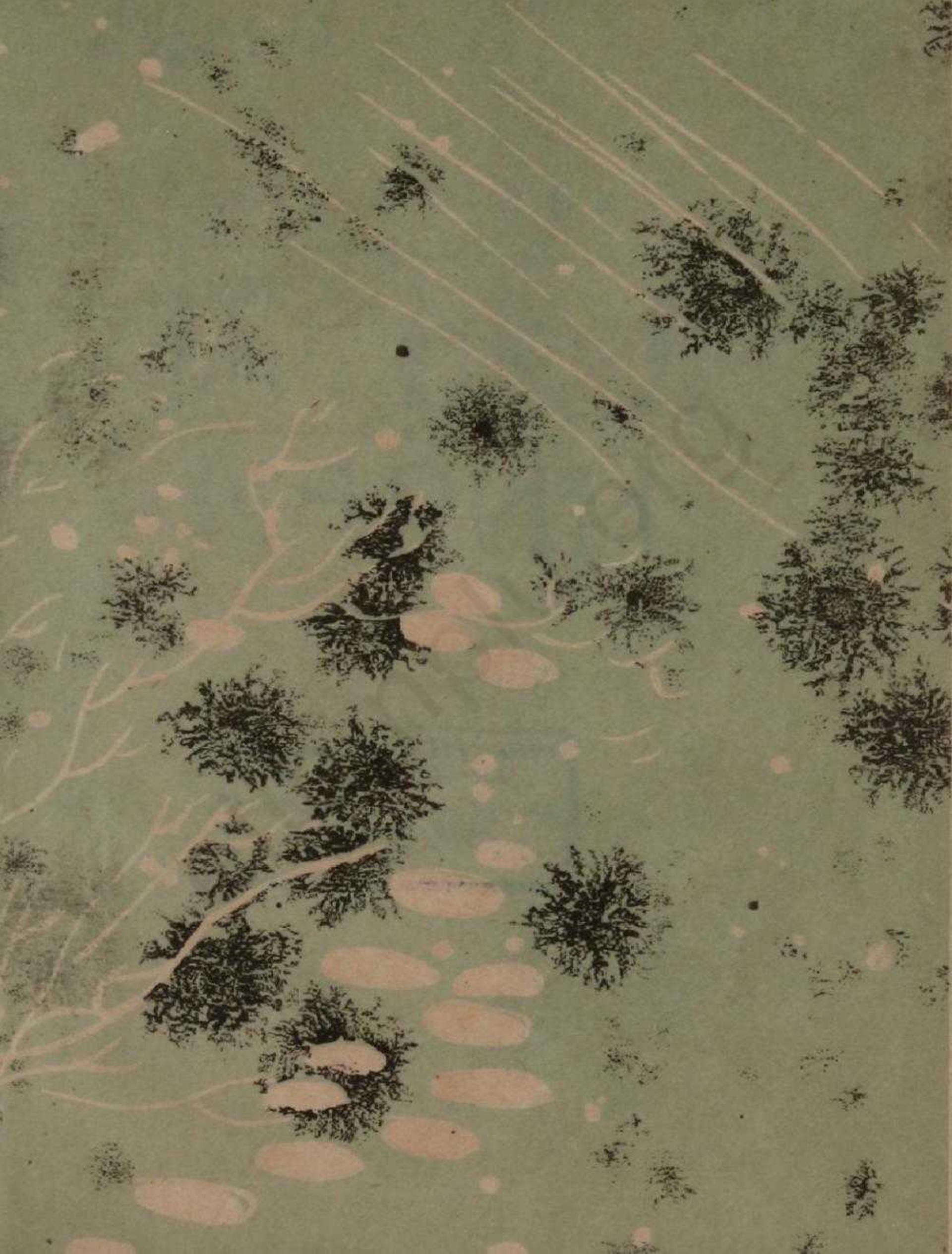
-//- схем _____

Том _____ частина _____ вип. _____

Конволют _____

25.09.2002.

Примітка: М. 218

Іван Каляник

КАРИЙ

Державна ордена Трудового
Червоного Прапора
Республіканська бібліотека
УРСР імені КПРС

-4-

„УКРАЇНСЬКИЙ
РОБІТНИК“
ХАРКІВ
1 9 3 4

★ ★ ★

Ще на травах роса,
ще до променів перших далеко,
коли райдужним світлом
сполохне голубий горизонт,
ще мовчить біля зор
у зеніті прихована спека,—
на ланах спочиває
обважнілий снопами сезон.

Але ти на сідлі,
ще й удосвіта по дорогах
розриваєш алюром
пшеничну отстояну синь,
окуляри вилискують,
як пересторога,
на волоссі білють
солодкі краплини роси.

Ось далеко тремтить
загасаючи лагідна зірка,
Шлях Чумацький поблід
на хвилину затримавши літ,
ще з-за обрію сонце
не вийшло на перевірку
твоїх радощів, болів,
поразок й побід.
Перевірка!
Трактори і комбайни — в колони.

Перевірка!
Гудуть молотарки,
навантажена гарба рипить.

Перевірка!
До променів перших
вирушають бійців
бійців батальйони
на змужнілі й плодючі,
завойовані з бою степи.

День липневий устане
одягнутий в спеку,
над степами розкотиться
тобою спланований рух.
Починається день політвідділу,
хоч до променів перших далеко,

починається пісня
І котиться за виднокруг.

Наш колгосп у поле вийшов,
щоб засіяне — пожать.
Вітер соняшний колише
повнокровний урожай.

Розкотилась жовтокрила
неозора далина,
І комбайн, укритий пилом
із пшениці вирина.

Бригадир його направив —
тільки стукіт, тільки спів, —
вчасно ми здамо державі
свіже золото степів.

Ранок видався погожий.
на жнива — сама пора,
політвідділ допоможе
урожай міцний зібрати.

Щоб заєжди непереможні
ми трощили ворогів,
щоб колгоспник став, заможним
краще працював і жив.

1.

Над рікою киплять гаї,
закипає пшениця слідом,
і весна надворі стоїть,
повнокровна і кругловида.

Як далеко й найближча ти,
мій товаришу синьоокий...
Над ланами до хмар летить
пара соняшна і висока.

І здається, шумлять лани —
урожай встає жовтуватий,
і важкі вантажі зернин
починає приймать елеватор.

Це мета безсонних ночей —
лиш до неї стремління і вдача,
коли зерно в чувал потече
я тебе, мою любу, побачу.

Ой, який голубий горизонт
над тобою і наді мною,
тільки зараз
поточний ремонт
не дає і хвилинки покою.

Я побачив тебе увісні
й цілував...

Підводиться пара
над яругами. Тане сніг.
Іде в села товариш Карий.

Хоч початок цього листа
третій день його непокоїть,
та земля чорноземна й густа
щохвилини кличе до бою.

Ось і зараз в колгоспі „Шлях“
все, здається, проглянуто точно,
тільки оранку на полях
підриває ремонт поточний.

Політвідділ дістав ліхтарі,
строк сівби
відсунув до краю,

тільки жодний ліхтар не горить
і ремонту вночі
немає.

Перевірка!
На варту стань —
і неполадок щезнуть отари,
знов забуде свого листа
написати Микола Карий.

Зажевріють дуби біля плес,
вийдуть зорі на площі рівні,
він повернеться на МТС
перед першим заспівом півнів,

Напливають вікон озерця
і дахи з половитих плит,
замоває у Карого в серці
ненаписаний лист.

2.

Обминаючи гаїв мости,
вітерець розхристаний летить,
крутить з пилу на дорозі квіти
й припада до річки,
щоб напиться, далі й далі
повз гаїв мости
вітерець летить на колектив.

Рано вранці, ледь зоря
 кине жовті якоря,
прокидається село,
плуги в променях горять.

Прокидається село,
плуги в променях горять.

Слід комбайнів стиглий пил
 скоро ляже на стели,
бо у нас товариш Карий
ще удосвіта не спить.

Бо у нас товариш Карий
ще удосвіта не спить.

Прокидайся, прокидайсь,
чуєш — кличе сиза даль,
голубіє горизонтом,
і струнка, і молода.

Голубіє горизонтом,
і струнка, і молода.

Вітерець зупиняється біля
Гракової хати,
зоря жовтогарячим кілем
розрізає хмари кудлаті.

Грак —
одна з великих осіб,
що вбиває в минуле клиннє

Течуть голоси
колгоспників до правління.

Ой, течуть голоси,
гомонять голоси,
аж туга луна відходить
до похилих осик.

До похилих
до осик,
збуджені та тихі
голоси.

Ой, болить го ова —
засідали
пізно,
вимагала трава
своє право
визнати

на небачений зріст,
де пшениця мусить
коливати на зорі
блідожовті вуса.

А трава —
бур'яни, —
відступити не хоче.

Натягає Грак штани,
промиває
очі.

Ой, у Грака штани
до сідла
охочі.

3.

Поки засідають у правлінні
обговорюючи впертість трав,
ходить чутка
згорбленою тінню
по колгоспних
по дворах.

Тож вона
у латаній свитині
між колгоспників
веде здаля:

— Може й сами,
може й сами,
винні,—

лагідно і чемно промовля.

Чутка
на минуле
повертає,

зморшками
лягає на лице,
тліє
біля серця каганцем
І денедє розмова вибухає.

— Кажуть,
вийшов закон,
з новим урожаєм
чисто —
хліб, молоко
І м'ясо — державі.
Д'ні зернини
на селі щоб не лишилось.

Накипає на губах
ненависті мило.
Накипає на вустах
ненависті мило,
а трава — бур'ян — густа,
всі поля укрила.
І течуть голоси
рано вранці
до похилих
до осик
не до праці.

4.

Припадає тиша до води,
бригадиру мовить бригадир
про свої поразки та невдачі,
про сердешні справи і про те,
що і мол дості не побачиш,
як вона катраном одцвіте.

От тепер би на жнивварці ринуть,
щоб позаду — піною стерня,
та зв'язала руки Катерина,
зав'язала очі Катерина,
полонила серце Катерина,
біля скронь її слова бренять.

Загубити можна вдачу й вроду
двадцяти трьох весен, бо
люба не виходить ні роботу —
значить, забува твою любов.

Ось працює хлопець кароокий
норми він виконує до строку,
та загрузла біля серця клином
синьоока дівка Катерина.
Припадає тиша до води,
бригадиру мовить бригадир.
Поцілунками шепоче листя,
про любов розповідає потай
І другий відповідає:

— Христа

тиждень не виходить на роботу.
Живемо разом уже два роки,
календар на стінці тижні лущить,
а незгода І цей степ широкий
за якусь погану стрічку вужче.

— Ти мене не любиш,
ти себе загубиш,
а сама
до серця
притуляє губи.
Це, звичайно, добре,
що удвох
в комуні,
та І спиться ж солодко
навесні у клуні.

Ні, кажу, не буде,
все єдино
не піддамся я
на заклик твій,
сам іду,
а ніч у голові
й серце —
мов щеня під тинном.

Припадає тиша до води
бригадиру радить бригадир.

5.

Юхим Отара —
голова колгоспу
з найменням невиразним „Шлях“ --
іде до кухні. Вайлувагу постать
багнукою затримує земля.
Учора цілий день
ходив і думав,
щоб з вечора
в ремонт
плуги пустить,
та випало — піти до кума
горілки випити на честь хрестин.

Кум — ковалем. Він знає справу добре
і він Отару ні, не підведе.
Тож оглядає голова хоробро
широкий двір правління і людей,
що зараз стануть до роботи. Вчора
кум обіцяв удосвіта зробить

Державна ордена Трудового
Червоного Прапора
Республіканська бібліотека
УРСР імені КПРС

ремонт поточний. Та у кузні морок
сховав плугів скалічені горби.
Юхим ховає в рукави долоні
і чобітьми проводить по траві.
Товчуться на подвір'ї коні,
безладдям тхне великий сонний двір.
Про що ж він куму буде говорити,
коли вони горілку й молоко
п'ють вкупі завжди...

Налітає вітер,
доносить вигріми підков,
зелені запахи доносить
нової прорості, в яку земля
вплітає, наче жовту стрічку в коси,
розгойданий обмитий шлях.

6.

Схід горить бенгальським огнем
на роботу йти пора,
виграває
баским конем
сам секретар ячейки —
Грак.

Відлітає земля назад,
свіжий вітер в обличчя б'є
і свистить над конем лоза
архаїчним
элим нагаєм.

І лоза над конем свистить.
Нагаєм архаїчним, элим,
І зав'язуються хрести
з богом поруч
в брудні вузли.
У безбарвних його очах

закипає солоня мугь,
а колгоспники —
мовчать,
палять,
дивляться,
плюють.

Нишком — шепіт;
— Казали ж. от,
від колгоспу
добра не чекай,
сам на сам,
це один
рощот,
а разом
з нагаєм рука.

(Знов у латаній свитині
промайнуло:

— Сами винні).

Дід Петро виступає вперед
і попихкуючи під ніс
Самовільно слово бере,—
він не згодний із шепетом, ні!

— Ну, чого ти, граче, гнеш
в господа і в бога?

Це їйбо, не тая,
не правильна дорога.
Ти як слід нам поясни,
як і що робити,
щоб з цієї ось весни
заможними жити.

Та мовить настовбурчений Грак,
виграєє
баским конем
і початку роботи пора
дотліває блідим огнем.

А полями
гуде весна,
розбігається
по рівчаках,
а земля
плодюча й масна
плуг на груди свої
гука.

Кличе плуг
на груди свої,
щоб зростав
повнокровний плід.

Солов'ями
встають гаї,
обліта
яблуневий цвіт.

І минає погожий день,
застрягає у скельцях рам,
і ніхто на роботу не йде,
хоч конем
виграває
Грак.

7.

Ти ідеш по дорогах
крізь весняні дощі,
крізь багністі вітри
ти ідеш
по дорогах,
І краплини блищать
на твоєму плащі,
окуляри
виблискують,
як пересторога.

Тридцять три
твої роки
на плечах лежать,
тридцять три,
що уміють
ненавидіти
І любити
Ти

ніколи не думав,
де твого
виростання меж,
бо і серце
і кров
не стомилися
мужньо бренть.

Ти —
ровесник століття,
його чорнороб
і водій.

Ти —
ровесник століття,
з пелюшок
наготований
в похід.

Ти —
машини вироблював,
бився
на суші й воді
й головою доріс
до високого рівня
епохи.

Це вона
надіслала тебе

навесні
будити степи,
падуть в чорні калюжі
І до сонця
підводитись
знову...
По дорозі степовій
закурився пил,
по дорзї степовій
гомонять підкови.
По дорозі степовій
лине кінь буланий
і замислився верхівець
про .весняні плани.
Плечі ширше за дуб,
дуб стосорокрічний,
окуляри блищать
на жовтім обличчі.
І стоїть за склом ясним
безсоння, мов мужність,—
видно очі й окуляри
на роботі дружні.
Над колгоспними ланами
в'ється випар пари,
їде до села Пологи
сам товариш Карий.

А в Пологах у тих
день важкий конає
Грак не зліз іще з коня,
конем виграває.
По дорозі степовій
кінь Іде буланий
І замислився верхівець
про весняні плани.

8.

Вже заснули дружина і діти.
Час, господар, спочити й тобі.
Під іконами жовті квіти
і волошки блакитні. В бік
широчезна, кремезна лава,
а на лаві від праху гук,
і у ньому по хаті:
— Слава!
Хай царює Остап Кравчук.
Все навколо — ліси і води
й те, що родить в плодючих степах,
він зумів придавити, господар
не такий, як ота гультяпа.

Загрузаючи у руках
підіймаючи груди вище,
сон виводить до Кравчука
козарлюче його ґрунтовище.

І одразу —
ліворуч млин,
а праворуч —
потужна хата,
і подвір'я
таке кострубате.

І горожі —
міцні вузли.

А Кравчук посміхається вусом,
а Остап кишенею трусить
і червінців принадний дзвін
по окрузі летить за млин.

Перестрибуючи яруги,
переборюючи усе,
дзвін видзвонює мідним кругом
Кравчукових коштовних пісень.

Витанцьовують волохаті
на узліссі пошарпані хати
і стають до плеча плече,
урочистий зчиняють стукіт,
підіймають посохлі руки
це Остапу пошана і честь.
Що йому, Кравчукові, треба, —
все схопив гаманцем тугим,

два архангели з самого неба
вартовими стоять над ним.

І сягали думки Кравчукові
аж до темних родючих хмар,
набрякав у глитайській крові
по радянській владі удар.

Але вийшло не так, як снилось,
злість загрузла по жилах рук,
пообрізали чорні крила
і упав Іспід хмар Кравчун.

А тепер ковалем у Отари.
Породнився. Нишком росте.
Тільки іноді дивиться Карий
так, що сторч волосся густе.

9.

Перед натовпом окуляри,
лопали саме на строк,
різко запитує Карий:
— Що це за ярмарок?

Грак скипів й захолюнув увесь,
у повіках загрузла ніч:

— Ти,—
господар
на МТС,
а мене,
будь ласка,
ні, ні.

Я
Із шаблею
по полях,
вітер клав

під вітрила пісень,
у переймах
стогнала земля,
щоб родити
сьогоднішній день.

— Поперше, я сам з партизанів,
запал не зів'яв ні на мить,
подруге, тепер не нагани,
а серце до рук візьми.
Серце важке селянина
зумій тримати в руці.
Потреть, коли під ногами глина --
важко спіймати ціль.
А ти — навіть ноги в стремена,
це ж зовсім незручно, коли
ворог дрантя на рамена
й павуччі в'яже вузли!
Значить, з коня!

І Карий

помітив крізь поглядів тьму
очі сині, блакитні, карі
посміхнулися дружньо йому.
Значить, правда висока несхибить,
правда більшовиків,

бо невір'я одвертого скиби
тануть в посмішках дружніх, легких.

Дід Петро з невеличким поклоном
виступає знову вперед
хоч поклон ні до чого тут.

— За новим,
казали,
законом
із колгоспу
весь хліб забере...

Окуляри
майнули гостро,
навіть Грак відступив назад,
потім тихо та владно,
як постріл:

— Товариство,
хто вам сказав?

І ніхто ще не вимовив слова,
а здавалось, казали всі.
Розкотилася дружня розмова
про закон хлібоздачі й посів,
про корів (у колгоспі їх мало),
про ячейку (а Грак мовчить).

І уважно до слів прислухалась
яблунева масна далечінь.

І весна
по справжньому була
із степів золотим вітерцем.
Розправлялись бровасті крила
І світлішало
кожне
лице.

І колгоспні вставляли Пологи,
щоб народжуватись в боротьбі,
І степами кружляли дороги
перемог І робіт.

10.

Знову
кіль незрадливий,
знову
вітер в обличчя
І на тисячі га
підняті
тобою степи.
Тільки віра
в перемогу,
тільки віра
в ці п'ятиріччя,
що на плечах своїх
ти несеш
серед бур й тишини.

Ти сьогодні побачив,
як побачив учора,
як і завтра побачиш
на сотнях

колгоспних облич
віру
в партію Сталіна,
що путі проклада
через гори
І вогнем електричним запалює
степову
переорану ніч.

Крізь калюжі доріг,
крізь несподівану зливу,
крізь ворожі наскоки
І рани
незораних меж,—
ти
полониш серця,
під тобою
твій кінь незрадливий,
але й він
відчуває, утому,
ти злізаєш
й поводдя береш.

Як під сонцем квітневим,
горять за луками плеса,
друзе мій,

І в роботі оцій
ти весни
відчуваєш красу.
День минає
у сутичках
у колі сердешних бесід
І до тебе
друзі твої
свої справи і болі
несуть.

...А сівалок
невистачить
для засіву до строку
в Пологах,
ні на мить
неможливо
відсунути строк.
Ти шукаєш
хоч стежечку
І знаходиш
велику дорогу—
поруч тебе
сидів у Пологах
дідуган
посивілий. Петро.

Що ж, мій коню,
Поїдемо знов,
годі марить,
ти спочив,
я надумав
І знову
рушаємо в путь.

Як з ремонтом поточним
у Юхима Отари,
а Іще...
що ж Іще?
Так, той лист
як би знов не забуть.

11.

Не чекав Юхим Огара,
що впаде на нього Карий
з МТС, уранці, сам,
а побачив,—
заплясав:
— Все готово,
все зробили,
бачите —
І граблі
й вила.

Тільки посмішка на лицях—
— зараз ще
не косовиця.

Карий дивиться скупю й суворо.
Під бровами тепле вогонь
І повзе на Юхима морок
спід ясних окулярів його.

Словом, наче глиною заляпав,
Йшло воно важке і слизьке.

— Ти Юхиме,
Старезна шляпа,
хоч і носиш
новий
кашкет.

Блимнули на сонці окуляри,
блимнули і згасли:

— Подивись,
що це —
двір правління,
чи калік отара,
плуг в багнюці
і на ньому—віз.
Ти хотів
узяти на бога—
все поправили,
все гаразд,
це остання
пересторога—
час не жде,
гаряча пора.

Тож в Пологах помітив Карий,
обдивляючить поглядів тьму.

Очі сірі, блакитні, карі
посміхнулися дружньо йому.

Підійшов молоденький хлопчисько,
кашкета поправив, носа висякав,
а потім ледь-ледь, підсипаючи глуму,
розповів про головного — кума.

— Так мол
І так мол,
як не бери,—
ми комсомол,
а ліхтар
не горить.
Хотіли без кума
впоратись тож,
а він,
як начальник
кричить:

— Не трожи!

І знову нарада визначила точно
кому і як

І де,

І що робить,

щоб з вечора

завжди ремонт погочний —
закінчити сівбу за три доби.

12.

Притуливши обличчя до скла,
заглядає ніч у кімнату,
гострі леза стосвічних ламп
розсувають хмарь волохату.

Ти схилив на кремезний стіл
непокірне сьоме волосся
І встають за спиною путі,
що тобі пройти довелося.

На Дніпрі
закипає вода,
загартаючись за кормою,
налітає
туманна даль
невизначним
гудінням
бою.

Линви дужі тримають трап
і команда
напоготові.
Неугавна Лиса гора
надсилає свинцову повінь.

І хриплять поїздами мости
наче випили спирту кварту,
на містку капітанському ти
пильним оком вивчаєш карту.
Б'є розпечений вітер в лоб
від утоми голову миє,
бо крізь рубки спітніле скло,
бань фурункули зводить Київ.

Київ, Київ!
Кому свої
ти підставив сьогодні груди?
Я тебе водою поїв
і вугілля привозив з рудень.

Твої поверхи будував.
Гей, роботи було не мало,
щоб завжди
твоя
голова

починалася
арсеналом.
А сьогодні зрадником ти
впав на цю заучену карту,
і хриплять до тебе мости,
наче випили спирту квартиру.
Фундукліївська жде пуста,
приголомшеним ліг Хрещатик
і воронами на хрестах
посідали хмарини кошлаті.

Київ, Київ!
Команда!
Раз!
Всі гармати наготові...

І вщухає Лиса гора,
припинивши свинцову повінь

З Арсеналу когорта тече,
їй назустріч — бійці з Подолу...
Та торкає твоє плече
твій поплічник по комсомолу.

У кімнаті світло горить,
за вікном пролітають зорі.

Ти не спиш. Ідуть трактори
землю теплу і спраглу орють.
І на тисячі га навколо,
розгортаючи смугу робіт,
воля партії та комсомолу
закликає колгоспи на бій.

За врожай повнокровно чистий,
на колгоспних широких путях,
кожен колос, щоб вчасно вистиг
й до заможного вів життя.

Зорі кружляють в далекому небі
що прослалося синім виром...

— Товаришу Карий,
чекають на тебе
із Пологів два бригадира.

13.

Ходить вітер гуліван
а за вітром—хуліган
по ярах
на низом
гуляє з обрізом.

І у кожного такого
своя вдача,
свій сум:
— Дальня була дорога,
привітай но гостя, кум.
Я дві ночі попід тином,
так, дві ночі і два дні...

І полатана свитина
примостилась на стіні.

І сидить коваль
із колгоспу „Шлях“,

І росте
бур'ян - трава
на неораних ланах.

Кум горілку п'є,
бо у кума — є,
мо' й було
колгоспне
та тепер
моє.
А весна іде туга,
заспіває хуліган.

— Що м'ні треба,
що мені,—
цілий світ за очі,
є у дурнів
трудодні,
а в нас
трудоночі.

Там скажу
та тут скажу,
— непомітна постать,
знов виходять

на межу
гультяї з колгоспу.

Сам за ніч
чувала
з три
наголю на полі,—
ой, шумлять мої вітри,
поки ви на волі.
А надійдуть жнива,
без галасу й шуму
допоможе
друг коваль,
що в Отари
кумом.

Він такі жниварки дасть,
аж блищать од фарби,
та до току
підуть
порожні
гарби.

А коли його—
чу, чу,
підстрелять як птицю,

я кілків
наколочу
у густу
пшеницю.

На кілках
косарка — хрясь
і коса
на двоє,
бож і я живу не зря,
не знаю
покою.

Бо тепер
мене впіймать
не легко,
не просто,
буде чортів Карий знать,
як мене
з колгоспу,
коли друзі мої,
друзі
у колгоспі.

Що мені треба,
що мені,—

цїлий світ за очі
є у дурнів
трудо-
дні,
а в нас
трудо-
ночі.

elib.nplu.org

14.

Дід Петро прийшов додому,
подивився на дочку
і знайомим й незнайомим
здався в хаті кожен кут.

Бож старому справді свято,
наже: — Бог мене убий,
особисто просять взяти
першу участь
у сівбі.

Щоб, я перший, особисто, —
доню, ти дивись, мовчи, —
всіх старих у поле чисто
як найкращих сівачів
вивів завтра рано вранці
відставання наше змить,
бо не тільки на сівалці
можна сіяти, а й ми
теж колгоспу допоможем
у весняній боротьбі.

Буде день такий погожий,
що й не снівся ще тобі.

І від хати
до хати,
де його ровесники,
дід Петро закликає
зустрічати весну.

Сівачів бригаду—
де старий до старого,
тепло дід згадує
товариша Карого.

Наче знову йому
двадцять років,
тільки світ
не захмарено,
світ
широкий.
Зорі дивляться на діда,
під ногами пляше шлях
і за кожним, кожним слідом
вогко дихає земля.

Вогко дихає земля.
Гей, дадуть пораду,

коли вийде
на поля
сівачів бригада.

І такої заспіває
пісні молопої,
що укриється земля
зеленим сувоєм.

Тож від хати
до хати,
де його ровесники,
моłodим іде Петро,
Закликає дід Петро.
зустрічати
весну.

15.

Товариш Карий вислухав
уважно обох,
про їхню невдачу
з найменням —
любов.

Про сівбу до строку,
про зустрічний план,
про Христю карооку,
про дівку синьооку —
Катрю - Катран.

Дивився, як найближчий
найкращий друг,
а зорі
нижче й нижче
пливли за видноокруг.

І знов йому згадалося
тепло її очей,

В колгосп
села Пологи
І до колгоспу „Шлях”.
І знову—
перевірка—
МТС,
колгосп.
Тепліла зірка
на лацкані його,

І не чекав Отара,
долю таку —
лише
 з'явився
 Карий,
як зникнув
кум,
а з ним і той,
що низом
розгулював з обрізом.

16.

„Ось нарешті зібрався, Ніно!
Є у мене вільна хвилина
од веснян^их, широких робіт
І тому я пишу тобі.
Я в'ста твої бачу часто,
коси русі цілую часто,
уві сні тебе бачу часто,
І збирався місяців з три
написати тобі про наступ
й про вишневі солодкі вітри.

Тільки от підписали рапорт,
ти, я певний, віадала про що,
бо поля, мов зелений прапор
на держалах дозорних щогл.

Поцілункі з моїх не лічу —
вони висять мов грона віт,
ще цілую твоє обличчя.
Приїзди. З урожаем. Привіт“.

17.

В кабінеті
замислилось сонце,
спочити лягло на бюварі,
гострозора людина
до столу
під йшла од вікна,
розгорнула газети
І побачивши прізвище
Карий,
Пригадала Царицин
І Київ згадала вона.

Скільки Карих пройшло
поруч з нею
та вона
не забула
нікого,
ця людина
в зеленому френчі

з бровами густими,
бо
їх вона виряжала
в далеку
і трудну дорогу,
відчувала
до кожного з них
більшовицьку
одверту любов.

Ця людина
в зеленому френчі,
що дивиться зараз
з портрету
і далеко від мене
за робогою
зараз сидить,
очі в неї тепліють,
людина
читає газету
де її співбійців
віддруковано мужні,
мужні сліди.

Ця людина
в зеленому френчі

посапує люлькою тихо,
телефони не сплять,
телефони побіди несуть
І приходять
бажання
до Карого
зараз
поїхать
та діла невідкладні —
І хвильки
немає часу.

Але декілька слів
привітання
чорніють уже на папері;
Їх високу наснагу
вбирає
око мое;
ці слова
відкривають очі,
серця
розчиняють як двері
і робота кипить
І до сонця
країна
встає.

18.

Червоні краватки мов стріли
злетіли у вечір, коли
тебе піонери зустріли
І збори з тобою вели.

Ти кажеш:—Хліба достигають,
із вітром заводячи гру,
та ще не одна нога є
топтати наш піт і наш труд.

Дитячі засмагли обличчя
І очі—озерця ясні,
виходьте дозорцями ніччю,
щоб спокоем дихала ніч.

Виходьте у день синьобровий—
на злодіїв певний крок,
виходьте в липневі зливи
своє вартувати добро.

Карий сідає. Гомін
хвилею у вишину,
як відгук у кожному домі,
як відгук на чесну весну,
як відгук на жданий виклик.

— Ми слова чекали твого,
а щождо роботи — ми звикли,
бо в нас учитель—огонь!

Учитель — Микола Карий,
йому — і серце і плуг,
на шляп й нехлюїв, як хмара,
а чесним — найближчий друг.

Карого очі тепліють
і брови на очі повзуть
і хочуть сховати вії
непрохану ніжну сльозу.

Липневий хитається вітер
на жовтих гінких ногах,
навколо карого — діти,
майбутнього парость туга.

Що виросте
більшовиками

І кров'ю і серцем своїм,
бо й зараз,
мов криця,
мов камінь,
за землю
радянську
стоїть.

Що межі й обніжки забуде
в побідах наступних літ,
на повні вбираючи груди
повітря
нової
землі.

19.

Ширше вікна й двері,
хай легким бадиллям
промені липневі
до облич летять,
ми сьогодні
правимо
весілля
нашого заможного.
заможного,
життя.
Гей, Пологи рідні
не відстали
розколоти відставання час
так, як учить нас
товариш Сталін
а за ним і Карий
учить нас.
Ми власними руками
здолаємо степи,

бо політвідділ з нами
ніколи
не спить.

Розбито злиднів камінь
розвіяно мов пил,
бо політвідділ з нами
ніколи
не спить.

Над нашими ланами
врожаю сонце пий,
бо політвідділ з нами
ніколи
не спить.

Зростемо більшовиками,
здолаємо степи,
бо політвідділ з нами
ніколи
не спить.

Що ж то рожевіє, мов калина,
брів підносить гострий злом?
Синьоока дівка Катерина
з бригадиром поруч за столом.

Катерино! Люба і чудесна,
ти сьогодні вперше скажеш: мій...
Бо донести викохані весни
сам
товариш Карий
допоміг.

Ти пішов далеко,
неспокійний квітень,
бесіда із Карим
і тривожна ніч
вміє Катерина
по справжньому
робити,
гей, у Катерини
досить трудоднів!

За весільним, за столом
ситий борщ пахтить теплом
розкладають молодиці
білі поляниці
І лежить рожевим валом
на тарілях чистих сало,
а вареники вилискують,
наче місяць, ясно й близько.
Пиво б'є у скляні береги...

Праворуч Катерини
любий, дорогий
на гармонії
перебира лади,
тільки ви не думайте—
це не бригадир.

Той сидить ліворуч,
а оцей — праворуч.
Він сидить праворуч
дружка і товариш
сам —
політначальник,
сам —
Микола Карий.

Гості шклянки підіймають,
наче яблука сади,
І злітає
І лунає
перший тост
за молодих.

Катерина молода
лебедина хода,
нумо в коло, тай за ним
за улюбленим своїм.

Раптом
замовкають всі —
веселощі знято, —
від колгоспних засік
наблизився натовп.

А в середині його
той, що нишком ліз в колгосп,
розгулював низом
із чорним обрізом.

Карий встав:

— Ну, як живеш?
Що шукаєш?
І з ним п'єш?
Чом мовчиш?
На очі — чуб?
Чом згинаєш спину?
Де ж твій друг
Остап Кравчук?
Зник?
Тебе покинув.
Заспівай, як вмів співати
у свитині драній,
як допомагав орати,
в оранці весняній.

— В мене голосу нема,
я співать не можу,
навкруги лягла пільма,
в мене голосу нема
на пісню хорошу.
Що ж, судіть мене, судіть
за мої дороги,
за попалені сади.
що ж, судіть мене, судіть,
дайте присуд строгий.

— Заспівав які Подивись,
мов ягня маленьке,
що на росяній траві
загубило неньку.

Карий мовить:

— Ти скажи,
як разом з Остапом жив.
Скільки коней ви згубили —
найдорожчої нам сили.
Скільки пудів на базар
ви зерна відправили
на колгоспних возах,
поки шляпи гавили?
Як по селах ти ходив,
Крутив у Пологах,

А навіщо про сади —
не туди дорога.
— Як у латаній свитині
ти в колгоспну боротьбу:
— Може й самі трохи винні...
Пам'ятаєш? Чи забув?

Карий слухати воліє,
ворог викритий і от,
погляд схований під вії
вираховує роцот.

Ворог викритий. Навколо
і діди й весела молодь.
Ворог викритий замовк —
він не має перемог.
Ось підвівся дід Петро
і каже завзято:

— Ми зуміємо на строк
й Кравчука зв'язати,
не втече він, не втече
від колгоспних очей.
Ми як слід б'ємо Отар —
куркульську правицю
і по Граку є удар —

лівій одиниці.
Що ж до нього — я гадаю,
пропозиція така:
хай у Бупрі доглядають
глитая і шкідника.

Над борщем крилата пара,
сяють очі молодих,
всі встають:
— Микола Карий,
ти
наш перший
бригадир.

Ось уже лозовий кошик
з яблуками вироста,
та приходить
листоноша
і до Карого —
листа.

Дивиться товариш Карий
і очам своїм не вірить,
власне — вірить,
та так кажуть,
щоб було

І тепло й щиро.
І очі всі до Карого, а він .
читає лист
І голос —
мов би дзвін.
Власне не лист...
Привіту слова
лежать на папері.
Їх високу наснагу
вбирає
серце мое.
Ці слова
відкривають очі
серця розчиняють
як двері,
І робота кипить,
І до сонця
країна
встає.

*Радгосп „Шахтар” „Берислав”.
Жмеринка. Міжгір’я. Ізюм.
Харків.
VIII — 1933 — XII.*

Бібліографічний опис цього видання
вміщено в „Літописі Українського
Друку“, „Картковому Репертуарі“ та
інших покажчиках Української Книж-
кової Палати

Обкладинка худ. *М. Слімченко*

Редактор *Ів. Гончаренко*
Техредактор *Л. Піткевич*
Відп. коректор *В. Вороніна*

Здано до склад. 15/VI

Підписан. до друку 20/ X

Уповн. гол.вліту № 236?.

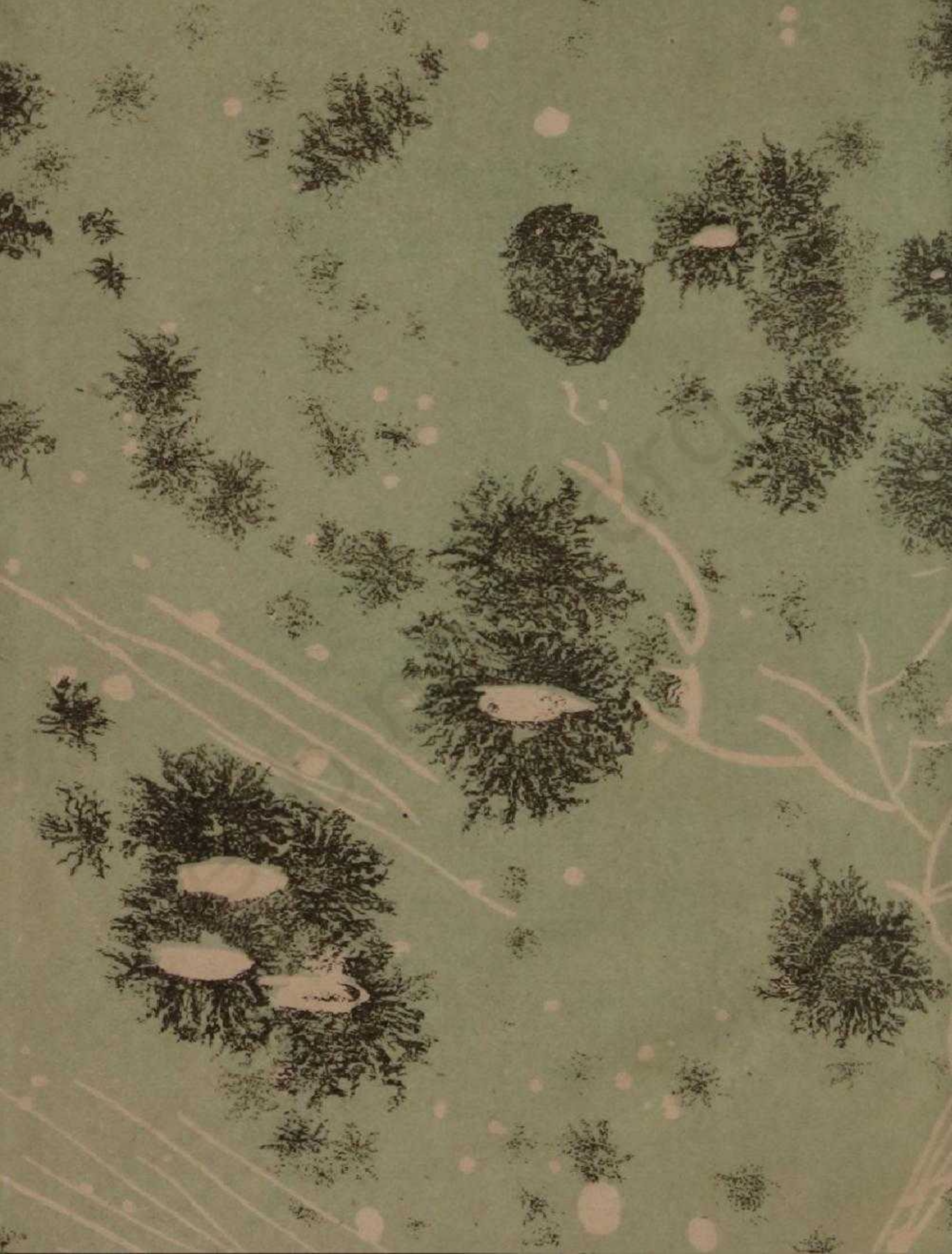
Тир.—1000 4¹/₂ др. арк. Зам. № 257.

Папір: 2¹/₄ арк., ф. 62×94—38 кг.

1 папер. арк.—89 т. літ.

Друк. в-ва „Український Робітник“.
Харків, Пушкінська вул., № 40.

A 530972